

PDF hosted at the Radboud Repository of the Radboud University Nijmegen

The following full text is a publisher's version.

For additional information about this publication click this link.

<http://hdl.handle.net/2066/133623>

Please be advised that this information was generated on 2017-12-05 and may be subject to change.

Onder redactie van:

Prof. mr. B.M.E.M. Schols

Prof. mr. W. Burgerhart

Prof. mr. F.W.J.M. Schols

info@biu.nl

Erfrecht voor de advocaat

Afl. 2014-04

16 mei 2014

De vorm van de voogdijbenoeming Een nieuw toegevoegde smaak

Op 1 januari en 1 april jl. is een groot aantal wijzigingen doorgevoerd op het terrein van het personen- en familierecht. Een van de aanpassingen die de erfrechtelijke praktijk raakt, ziet op de wijze waarop na overlijden in voogdij voorzien kan worden. Van oudsher kenden we twee wegen die tot het voorzien in voogdij na overlijden van (beide) gezagsdragende ouders konden leiden: een voogdijbenoeming door een ouder en een voogdijbenoeming door een rechter. Over deze laatste route leert art. 1:295 BW:

‘De rechtbank benoemt een voogd over alle minderjarigen, die niet onder ouderlijk gezag staan en in wier voogdij niet op wettige wijze is voorzien.’

Uit deze tekst volgt dat de andere, niet-rechterlijke manier om op wettige wijze in de voogdij te voorzien, in beginsel voorrang heeft boven de rechterlijke. De basis van de ouderlijke voogdijregeling treffen we aan in art. 1:292 BW. Krachtens dit artikel kan een ouder bepalen welke persoon dan wel welke twee personen na zijn dood voortaan als voogd onderscheidenlijk als gezamenlijke voogden het gezag over zijn kinderen zullen uitoefenen. Als een ouder van deze mogelijkheid gebruik wenste te maken, moest tot 1 april jl. altijd een uiterste wilsbeschikking als bedoeld in art. 4:42 BW gemaakt worden. En hoewel art. 4:94 BW meer smaken kent, betekende dit voor nagenoeg iedere ouder die een dergelijke benoeming wilde vastleggen een gang naar de notaris.

De evaluatie van de Wet openstelling huwelijk en de Wet geregistreerd partnerschap heeft hierin verandering gebracht. Sinds 1 april jl. kan door de ouder(s) ook in de voogdij voorzien worden door hiervan aantekening te laten opnemen in het register van art. 1:244 BW (het ter griffie van de rechtbank aangehouden gezags- en voogdijregister).

Voor het motief bij de wijziging raadplegen we de memorie van toelichting (33 526, nr. 3, p. 13):

‘Gebleken is dat voor een aantal ouders de gang naar de notaris voor het laten opmaken van een testament om een of twee personen als voogd aan te wijzen een brug te ver is en zij geen voorziening treffen in geval van overlijden. Dit betekent dat voor de kinderen van deze ouders onduidelijk zal zijn aan wie zij zullen worden toevertrouwd ingeval hun ouders onverhoopt komen te overlijden.’

En in de nota naar aanleiding van het verslag (33 526, nr. 6, p. 14):

‘Kinderen zullen er in de regel bij gebaat zijn als ouders erover hebben nagedacht wie voor het gezag over hun kinderen na overlijden in aanmerking komt en bereid is dit gezag uit te oefenen.’

Wederom blijkt dat de voorkeur van de wetgever uitgaat naar een door de ouder(s) gemaakte gezagsregeling boven één via de rechter.

De nieuwe procedure is verder erg eenvoudig. De ouder(s)/verzoekers kunnen op internet (<http://www.rechtspraak.nl/Naar-de-rechter/Formulieren/Documents/Gezag-na-overlijden.pdf>) een standaardformulier downloaden. Het ingevulde formulier moet worden afgegeven of opgestuurd naar de griffie. Tevens moeten bewijsstukken worden overgelegd in de vorm van een origineel gedateerd (niet ouder dan drie maanden) en gewaarmerkt afschrift van de geboorteakte van het betreffende kind (met daarop de eventuele latere vermelding van een erkenning).

Hoewel de nieuwe regeling zonder meer voorziet in de in de parlementaire stukken gesignaleerde behoefte en in die zin een zinvolle vernieuwing is, toch een paar voor de praktijk wellicht relevante kanttekeningen.

Ouders die voor de nieuwe methode kiezen, moeten het stellen zonder de notariële voorlichting ter zake. Die voorlichting ziet in de regel zowel op de voogdijbenoeming zelf als op de gevolgen van de (aanvaarding van de) benoeming voor de voogd(en). Men (heeft ge)tracht deze lacune in de informatievoorziening op te vullen door (mede via internet te raadplegen) brochures ter beschikking te stellen. In deze brochures wordt aandacht besteed aan de nieuwe mogelijkheid. Ook het standaardformulier bevat enige (summiere) uitleg. Iets anders is of een en ander opweegt tegen het wegvallen van de notariële voogdij-Belehrung.

Wat hier ook van zij, een tweede aandachtspunt is het feit dat – in tegenstelling tot een testamentaire voogdijbenoeming – voor ieder minderjarig kind een afzonderlijk formulier ingediend moet worden. Het is maar de vraag of ouders zich hiervan bewust zijn (en blijven). Zeer wel denkbaar is dat men dit voorschrift is vergeten als, bijvoorbeeld, nadat de aantekening voor het eerste kind is geschied, een tweede kind geboren wordt. De tijd zal leren hoe legistisch met dit voorschrift omgegaan zal worden.

Overigens staat buiten discussie dat een ouder een in een (eerder) testament getroffen voogdijvoorziening kan wijzigen door een nieuwe aanwijzing in het gezagsregister te laten opnemen. En uiteraard vice versa, art. 1:292 lid 4 BW bepaalt immers dat de aanwijzing die het meest recent heeft plaatsgevonden, gevolg heeft.

Tot slot nog dit. Voor hen die zich de vraag stellen of een ouderlijke voogdijvoorziening altijd effect sorteert, de tekst van art. 1:293 BW:

‘De door de ouder getroffen regeling heeft geen gevolg of verval:

- a. indien na zijn overlijden de andere ouder van rechtswege of krachtens rechterlijke beschikking het gezag over zijn kinderen uitoefent;
- b. indien en voor zover hij op het tijdstip van zijn overlijden het gezag over zijn kinderen niet heeft;
- c. indien de ander die met de ouder gezamenlijk het gezag uitoefent van rechtswege de voogd over de kinderen wordt.’

Kortom, het succes van een ouderlijke voogdijregeling staat niet bij voorbaat vast.

Mr. F.M.H. Hoens

Word gratis abonnee

Stuur door

Boom Juridische uitgevers

Copyright 2012 © AdvoTip | [Contact](#)
Wilt u de Advotip niet meer ontvangen? Klik dan [hier](#)

Hoewel uiterste zorg is besteed aan de inhoud van *Advotip - Erfrecht voor de advocaat* aanvaarden de uitgever en de redactie geen aansprakelijkheid voor onvolledigheid of onjuistheid.